СВЯТА САВЕЦКАЙ ДЭМАКРАТЫІ

У нядзелю, 12 сакавіка, гасцінна адкрыюцца дзверы выбарчых участкаў. Выбары ў Вярхоўны Савет БССР і мясцовыя органы ўлады ў нашай рэспубліцы праводзяцца ў знамянальны час, калі ўся краіна і прагрэсіўнае чалавецтва рыхтуецца ўрачыста адзначыць 50-годдзе існавання першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы. Яны стануць сведкай яшчэ аднаго яскравага доказу непераможнасці і велізарнай творчай дзейнасці дэмакратыі працоўных.

Разам з усім савецкім народам маналітнае адзінства, згуртаванасць вакол слаўнай ленінскай партыі прадэманструе калектыў нашага універсітэта. На яго сцягу цяпер ззяе ордэн—адзнака поспехаў у навуковых даследаваннях, выхаванні моладзі і падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў для народнай гаспадаркі і шматлікіх галін культуры. Размешчаныя ў яго светлых і прыгожых карпусах выбарчыя ўчасткі прыгожа аформлены, у іх створаны ўсе ўмовы для таго, каб кожны змог добрасумленна выканаць свой грамадскі абавязак і культурна адпачыць.

Кожны член нашага ардэнаноснага калектыва, пачынаючы ад студэнта-першакурсніка і заканчваючы акадэмікам, добра ўсведамляе сабе, што ў нядзелю ён будзе галасаваць за далейшы росквіт любімай бацькаўшчыны, развіццё сацыялістычнай дэмакратыі, пашырэнне ўмоў для плённай працы ў імя свабоды і шчасця усіх працоўных.

Адзін дзень аддзяляе нас ад вялікага свята савецкай дэмакратыі. Мы заклікаем усіх студэнтаў, выкладчыкаў, прафесараў, рабочых і служачых універсітэта ў час выбараў аддаць свае галасы за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных, праявіць высокую арганізаванасць і адданасць партыі і Радзіме, ідэалам камунізма.

Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 9 (659) Пятніца, 10 сакавіка 1967 года. Год выд. XX. Цана 2 кап.

НАШЫ КАНДЫДАТЫ

ШЧАСЦЁ—У ТВОРЧАЙ ПРАЦЫ

Кандыдатам у дэпутаты Ленінскага раённага Савета дэпутатаў горада Мінска па Першай выбарчай акрузе вылучана партніха вытворчага камбіната тэатра оперы і балета Соф'я Яўгеньеўна Ліпчак. У васемнаццаць год пачалася яе працоўная дзейнасць, якую неўзабаве перарвала вайна. Разам са сваімі сяброўкамі з Разанскай вобласці дзяўчына ідзе на фронт і мужна змагаецца за свабоду і незалежнасць Радзімы. Потым—актыўны ўдзел у аднаўленні народнай гаспадаркі. Амаль дзесяць год Соф'я Яўгеньеўна працуе партніхай у камбінаце. За старанне ў працы, добрасумленнасць гэтую жанчыну вельмі паважаюць у калектыве. Яна заўсёды перавыконвае заданні і дабіваецца выдатнай якасці прадукцыі. Член фабкома камбіната, член рэдкалегіі насценнай газеты — гэтыя і многія іншыя даручэнні партыйнай і прафсаюзнай арганізацыі яна выконвае з вялікай грамадзянскай адказнасцю. Творчай працай, шчырымі клапатлівымі адносінамі да людзей Соф'я Яўгеньеўна заваявала права быць прадстаўніком народа ў мясцовых органах улады.

ВЕЧАРАМ, трэцяга сакавіка, перапоўнена была тэатральная зала Акруговага Дома афіцэраў. Сюды, на сустрэчу са сваім кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР кандыдатам у члены Палітбюро ЦК КПСС, першым сакратаром Цэнтральнага камітэта Кампартыі Беларусі Пятром Міронавічам Машэравым прыйшлі выбаршчыкі Ленінскай выбарчай акругі горада Мінска—рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя прамысловых прадпрыемстваў і будоўляў, прадстаўнікі калектываў устаноў, дзеячы літаратуры і мастацтва, выкладчыкі і студэнты. Прысутныя цёпла сустрэлі з'яўленне ў прэзідыуме П. М. Машэрава. З вялікім уздымам быў выбраны ганаровы прэзідыум у саставе Палітбюро ЦК КПСС.

Першым слова атрымлівае даверaная асоба—загадчык кафедры гісторыі КПСС Беларускага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаў-

СЛУЖЭННЕ РАДЗІМЕ— ВЫШЭЙШАЯ МЭТА

нага універсітэта імя У. І. Леніна доктар філасофскіх навук У. М. Сікорскі. Усевалад Міхайлавіч у сваім выступленні адзначыў, што гэтая выбарчая кампанія праходзіць у знамянальны час падрыхтоўкі савецкіх людзей, а разам з імі і працоўных усіх краін да слаўнага 50-годдзя Вялікага Кастрычніка. Шматтысячны калектыў універсітэта назваў сваім кандыдатам ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР кандыдата ў члены Палітбюро ЦК КПСС, першага сакратара ЦК КПБ Пятра Міронавіча Машэрава. Імя гэтага чалавека добра вядома працоўным нашай рэспублікі. За дваццаць восем год свайго працоўнага жыцця ён прайшоў шлях ад сельскага настаўніка да вядомага партыйнага і дзяржаўнага дзеяча. За праяўленыя мужнасць і бясстрашша ў барацьбе з фашысцкімі захопнікамі ён удастоен высокага звання Героя Савецкага Саюза.

Падрабязна ахарактарызаваўшы жыццёвы шлях П. М. Машэрава, таварыш У. М. Сікорскі у заключэнне сваёй прамовы заклікаў выбаршчыкаў акругі ў дзень выбараў аднадушна прагаласаваць за кандыдатаў блоку камуністаў і беспартыйных.

Цёпла было сустрэта выступленне слесара-лякальшчыка станкабудаўнічага завода імя Кастрычніцкай рэвалюцыі Героя Сацыялістычнай працы М. А. Каменскіх. Калектыў гэтага завода таксама назваў сваім кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР Пятра Міронавіча Машэрава. Галоўны тэхнолаг станкабудаўнічага завода імя Кірава М. П. Клімаў, вядомы беларускі пісьменнік Максім Лужанін, студэнтка педагагічнага інстытута імя Горкага Вольга Паўлоўская ад імя сваіх калектываў з вялікай аднадушнасцю падтрымалі кандыдатуру Пятра Міронавіча Машэрава ў кандыдаты Вярхоўнага Савета БССР, заклікалі ўсіх выбаршчыкаў аддаць свае галасы за вернага сына беларускага народа, нашага дастойнага абранніка.

Затым цёпла сустрэты выбаршчыкамі з вялікай прамовай выступіў кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР Пётр Міронавіч Машэраў. Яго прамова была выслухана з вялікай увагай і неаднаразова перапынялася апладысментамі.

Для паслуг выбаршчыкаў заўсёды гасцінна адчынены дзверы агітпункта № 13. Партыйнае бюро філфака (сакратар С. А. Гусак) шмат старання прыкладвае для таго, каб наведвальнікі заўсёды змаглі прачытаць тут самыя розныя часопісы, брашуры, газеты.

ПОЧЫРК КАМУНІСТА

Дастойным прадстаўніком у дэпутаты Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных з'яўляецца Міхаіл Іванавіч Гайдук — токар механічнага цэха станкабудаўнічага завода імя Кірава. За час працы на гэтым прадпрыемстве праявіў сябе высокакваліфікаваным спецыялістам. За выдатныя паказчыкі ў працы, вялікую выхаваўчую работу сярод калектыва ўдастоен высокага звання ўдарніка камуністычнай працы.

Міхаіл Іванавіч нарадзіўся ў 1934 годзе ў вёсцы Стаўніцы, Асіповіцкага раёна, Магілёўскай вобласці, у сям'і калгасніка, беларус, член КПСС.

Міхаіл Іванавіч прымае актыўны ўдзел у грамадскім жыцці завода, добрасумленна адносіцца да вытворчых даручэнняў, выконвае іх з вялікім стараннем і шчырасцю. Таварыш Гайдук аказвае старанную дапамогу маладым рабочым, перадае ім свой багаты вопыт. Сярод калектыва станкабудаўнікоў карыстаецца вялікай павагай і аўтарытэтам.

ІМ ГАНАРАЦЦА СТАНКАБУДАЎНІКІ

З 1945 года пачынаецца працоўная біяграфія Івана Іванавіча Капачэўскага, з таго часу ён заўсёды знаходзіўся і знаходзіцца на правым флангу рабочага калектыва станкабудаўнічага завода імя Кірава.

Іван Іванавіч нарадзіўся ў сялянскай сям'і ў 1927 годзе на Міншчыне. Ужо ў 17 год ён ідзе на працу, спачатку супрацоўнікам упраўлення міліцыі горада Мінска, а з 1954 года і па сённяшні дзень таварыш Капачэўскі — токар. За сваю прынцыповасць ён заваяваў любоў усяго калектыва завода.

І. І. Капачэўскі з'яўляецца дастойным кандыдатам у дэпутаты Мінскага гарадскога Савета.

НА ГАЛОЎНЫМ НАПРАМКУ

З вялікім натхненнем савецкія людзі выконваюць заданні пяцігодкі. У першых шарэнгах ідуць члены брыгад і ўдарнікі камуністычнай працы. Сярод іх нямала людзей, якія ўдастоены права быць выбранымі ў органы народнай улады. Яго заваяваў таксама шафёр аўтагаспадаркі Міхаіл Фёдаравіч Кавалёў. Яму сорак год, нарадзіўся Міхаіл Фёдаравіч у пасёлку Асінаўка Касцюковіцкага раёна Магілёўскай вобласці.

М. Ф. Кавалёў вельмі рана пачаў сваю працоўную дзейнасць у калгасе імя Леніна ў сваім жа раёне. Затым служыў у Савецкай Арміі, а пасля дэмабілізацыі быў прыняты слесарам на Мінскі аўтарамонтны завод. Праз год юнаку даручаюць адказную працу ў аўтагаспадарцы. Тут ён хутка праявіў сябе вопытным работнікам, аўтарытэтным таварышам. У калектыве М. Ф. Кавалёва любяць за тое, што ён умее берагчы тэхніку і іншую дзяржаўную маёмасць, заўсёды прыходзіць на дапамогу тым, хто ў гэтым мае патрэбу. За актыўны ўдзел у грамадскім жыцці, поспехі ў вытворчай працы Міхаіл Фёдаравіч мае шмат грамат і падзяк, ён добрасумленна выконвае абавязкі дэпутата Ленінскага раённага Савета дэпутатаў працоўных, а цяпер зноў вылучан кандыдатам у дэпутаты.

ВОПЫТНЫ АРГАНІЗАТАР

Вопытны арганізатар, заслужаны ўрач Беларусі... Гэтага ганаровага звання ў нашай рэспубліцы ўдастойваюцца тыя медыцынскія работнікі, якія асабліва праявілі сябе ў барацьбе за здароўе працоўных, самаадданa выконваюць свае абавязкі. Да такіх людзей адносіцца і загадчык аддзела аховы здароўя Ленінскага раёна Дар'я Фёдараўна Скарапанава. Яна нарадзілася ў 1915 годзе ў вёсцы Фалілеева Валакаламскага раёна Маскоўскай вобласці. Руская, адукацыя вышэйшая, член Камуністычнай партыі з 1942 года.

Дар'я Фёдараўна працуе ў сістэме аховы здароўя амаль дваццаць пяць год. За гэты час шмат добрага зроблена для людзей, пройдзен вялікі шлях ад радавога ўрача да вядомага ў нашым горадзе арганізатара медыцынскага абслугоўвання. Пад яе кіраўніцтвам большасць медыцынскіх устаноў Ленінскага раёна значна палепшыла сваю работу, актыўна змагаецца за здароўе насельніцтва. Д. Ф. Скарапанава—удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, яна была на Ленінградскім і Волхаўскім франтах. За праяўленую мужнасць і адвагу ўдастоена ўрадавых узнагарод. У 1966 годзе за заслугі ў галіне развіцця аховы здароўя ў рэспубліцы ёй прысвоена ганаровае званне «Заслужаны ўрач БССР». Дар'я Фёдараўна актыўна ўдзельнічае ў грамадскім жыцці сталіцы, яна з'яўляецца сакратаром партыйнай арганізацыі, добрасумленна выконвае ўсе даручэнні райвыканкома. Яна вылучана кандыдатам у дэпутаты Ленінскага раённага Савета.

12 САКАВІКА—ВЫБАРЫ

АДНАДУШНА АДДАДЗІМ СВАЕ ГАЛАСЫ ЗА КАНДЫДАТАЎ БЛОКУ КАМУНІСТАЎ І БЕСПАРТЫЙНЫХ!

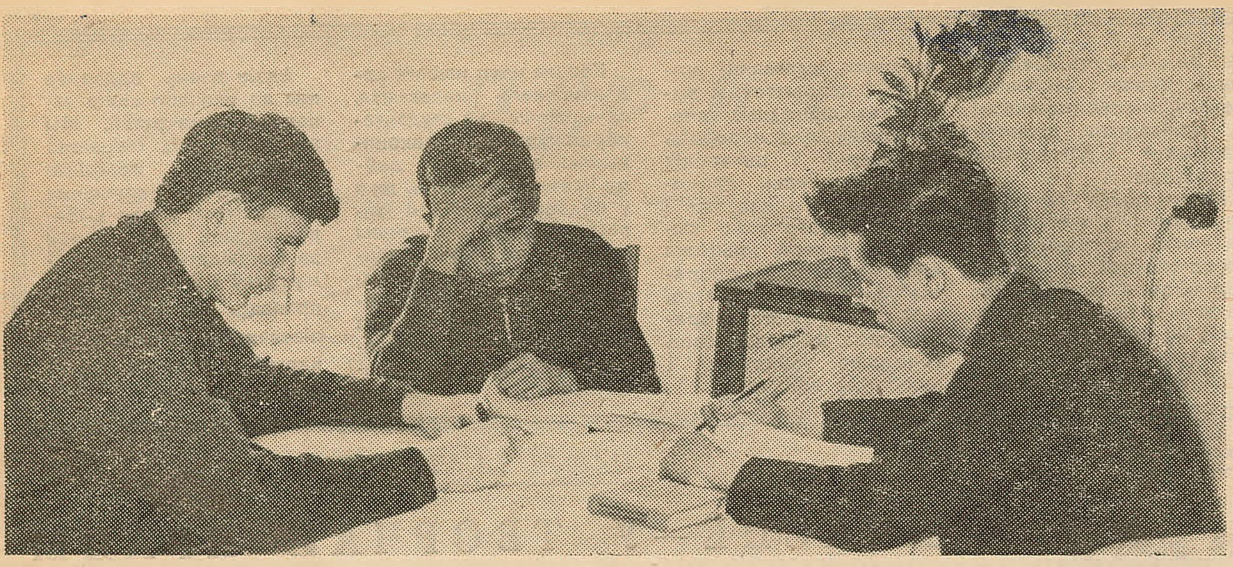

Так заўсёды поруч савецкія і в'етнамскія студэнты старанна авалодваюць навукай.

БОЛЬШ ТВОРЧ

УЗЛЁТАЎЦЫ СПРАЧАЮЦЦА

У сераду адбылося пасяджэнне літаратурнага аб'яднання «Узлёт». Але на гэты раз ніхто з маладых студэнцкіх паэтаў не чытаў сваіх вершаў. Пасяджэнне было прысвечана абмеркаванню новага зборніка вершаў «Неруш» вядомага беларускага паэта Рыгора Барадуліна. «Неруш», які нядаўна з'явіўся на кніжных паліцах, сваёй арыгінальнасцю і своеасаблівасцю тэматыкі выклікаў вялікую ўвагу чытачоў і атрымаў станоўчую ацэнку крытыкі. Таму не дзіўна, што на пасяджэнні абмеркаванню зборніка была ўдзелена вялікая ўвага. Сваімі думкамі аб ім падзяліліся такія студэнцкія паэты як Сяргей Законнікаў, Віктар Ярац, Уладзімір Дзюба, Яўгенія Янішчыц, Анатоль Казловіч, Генадзь Пашкоў, Леў Барташ і іншыя.

Пасля быў заслуханы даклад паэта, студэнта першага курса аддзялення беларускай мовы і літаратуры Алеся Разанава «Аб інтэлектуальнай плыні ў сучаснай беларускай савецкай паэзіі».

У заключэнне выступіў кіраўнік літаратурнага аб'яднання «Узлёт» Алег Лойка.

І. ІВАНОЎСКІ.

НОВЫЯ ТРАДЫЦЫІ

ПРАЦА ВЕДАЎ ПАТРАБУЕ

Яшчэ ў школе ты выбраў сабе дарогу ў жыццё. Паступіў вучыцца ў ВНУ. Цяпер ты фізік, матэматык, хімік, біёлаг... Але ўвогуле гэта абстрактныя паняцці да атрымання спецыяльнасці. Кожнага выпускніка вышэйшай навучальнай установы чакае канкрэтная праца ў той ці іншай галіне вытворчасці, дзе ён можа прымяняць свае веды, прыносіць карысць людзям з максімальным ККД.

Што ж уяўляе сабой гэтая будучая праца? Чаго не хапае, каб яна была паспяховай? Ці задаволіць яна выпускніка?..

Гэтыя пытанні даўно хвалююць студэнтаў, застаўляюць іх шукаць адказы яшчэ ў перыяд вучобы. Нядаўна матэматыкі арганізавалі сустрэчу са сваімі старэйшымі таварышамі.

Выпускнік матфака намеснік дэкана кандыдат навук дацэнт В. Т. Воднеў так пачаў гутарку:

— Што мне дала вучоба ва універсітэце? Што перашкаджала ў вучобе і што было ў навучальным працэсе лішнім?

Спачатку спынюся на апошнім пытанні. Нічога лішняга ў вучобе і тады і цяпер не было. Наадварот, у той час, калі я быў студэнтам, універсітэт не дадаў нам шмат ведаў і я цяпер гэта адчуваю. Цяпер вы слухаеце многа лекцый, аб якіх мы некалі маглі толькі марыць. Нядаўна паявіліся такія вельмі патрэбныя дысцыпліны, як матэматычная логіка, праграміраванне, функцыянальны аналіз. Ёсць у нас і новая кафедра прыкладной матэматыкі. Мы вучыліся старанна. Хачу спыніцца на некаторых красамоўных лічбах: з маіх аднакурснікаў, а іх было 90, 15 ужо абаранілі кандыдацкія дысертацыі. Маюцца нават дактары навук. Гэта Валянцін Генадз'евіч Спрынджук. Многія працуюць вядучымі канструктарамі і інжынерамі на заводах, дырэктарамі школ. Са свайго вопыту скажу, што для тых, хто вырашыў усё сваё жыццё прысвяціць матэматыцы, лекцыйных курсаў мала, трэба вельмі многа працаваць самастойна і асабліва над тым, што вам больш за ўсё падабаецца. Толькі тады вы зможаце дабіцца жаданых поспехаў. Галоўнае, таварышы, старанная вучоба з першага і да апошняга дня...

Пасля пасыпаліся пытанні ад вылічальнікаў да інжынера Марка Яфімавіча Неменмана. Ва універсітэце, — заявіў ён, — вам чытаецца шмат самых розных дысцыплін. Але ніводная з іх асобна не вызначае характар будучай працы. Толькі ўсе яны ў спалучэнні характарызуюць будучую прафесію, усе аднолькава важныя. Праграміраванне, якое вам чытаецца — рамясло. Яму лёгка навучыцца. Для гэтага не абавязкова заканчваць універсітэт, дастаткова вучобы ў спецыялізаваных школах № 69 і № 6. Таму неабходна старанна вывучаць усе дысцыпліны...

Пытанне: Ці доўга выпускнікі асвойваюцца з вытворчасцю?

Адказ: Гэта залежыць ад узроўню падрыхтаванасці маладога спецыяліста. Калі ў яго добрыя тэарэтычныя веды, то для іх практычнага прымянення знойдзецца заўсёды шмат месца. Звычайна хутчэй за ўсіх «абжываюцца» людзі, якія ўсебакова падрыхтаваны. Карацей, для вытворчасці патрэбны выпускнікі з шырокім кругаглядам не толькі па матэматычных праблемах, але многіх іншых навуках.

Пытанне: Ці здараюцца такія выпадкі ў вашай практыцы, каб выпускнікі, якія прыходзяць на працу, расчароўваліся ў сваёй прафесіі?

Адказ: Такое здараецца вельмі рэдка. Але заўважу, што ніколі расчараванне не апаноўвала тэарэтыкаў. Яны больш паспяхова вытрымліваюць экзамены першых крокаў на вытворчасці...

Пытанне: Цяпер праходзяць практыку пяцікурснікі - матэматыкі. Як на ваша меркаванне, ці хапае ім ведаў для будучай працы?..

Адказ: Ведаў ніколі не хапае. Вытворчасць штодзённа выносіць на парадак дня новыя і новыя задачы, іх неабходна вырашаць. Таму вытворчасць будзе для вас другім універсітэтам.

Госці адказалі студэнтам і на яшчэ многія цікавячыя іх пытанні. Сустрэча закончылася. Вядома, яна не прынесла таго, чаго мы чакалі ад яе. Студэнты пабывалі на многіх прадпрыемствах, у АН БССР, запрасілі выпускнікоў да сябе... Але ў госці прыйшлі толькі тры чалавекі. Таму многія пытанні так і засталіся не вырашанымі. Засталася незадаволенай сустрэчай і арганізатар вечара Ларыса Шапіра.

— Хочацца верыць, — сказала яна, — што ў далейшым у нас будуць праводзіцца больш цікавыя сустрэчы, семінары, дыскусіі. Цесная сяброўства паміж студэнтамі і выпускнікамі — рэч неабходная. Але не ўсё адразу атрымліваецца. Мне здаецца, што сустрэча стала пачаткам тых добрых спраў, якія могуць стаць традыцыйнымі не толькі на матэматычным факультэце.

А. ФРЫДМАН.

СПАРТЫЎНАЯ ХРОНІКА

□ Цудоўныя далягляды Лагойска. З даўна клічуць яны да сябе аматараў спорту, асабліва лыжнікаў. Менавіта тут было вырашана правесці першынство вышэйшых навучальных устаноў рэспублікі, якія ўключаны ў II зімовую спартакіяду, прысвечаную 50-годдзю Савецкай улады. Каманда БДУ выступала ў сваім ранейшым складзе і заваявала агульнае чацвёртае месца.

□ Па праграме агульнауніверсітэцкай спартакіяды сёння пачаліся паядынкі лёгкаатлетаў. Яны праходзяць пад дэвізам удасканальвання свайго спартыўнага майстэрства і стануць яшчэ адной сур'ёзнай праверкай сіл і магчымасці нашай моладзі. У спартакіядзе прымае ўдзел 300 чалавек.

Г. МАЛОЧКА.

Яшчэ і яшчэ раз праплываюць у галаве толькі што прачытаныя радкі, яны ўваходзяць у сістэму, становяцца яснымі і акрэсленымі.

Фотаэцюд **А. Кадзета.**

АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЦА РАШЭННІ ПЛЕНУМА ЦК ВЛКСМ

Месяц таму назад адбыўся 11 Пленум ЦК ВЛКСМ, на якім быў заслуханы даклад першага сакратара ЦК С. П. Паўлава і прынята пастанова «Аб далейшым паляпшэнні дзейнасці ВЛКСМ па кіраўніцтву ўсесаюзнай піянерскай арганізацыі імя У. І. Леніна». У дакладзе і пастанове вялікая ўвага надаецца камсамолу вышэйшай школы, які пры дапамозе кафедр педагогікі і псіхалогіі павінен авалодваць сістэмай і методыкай піянерскай работы, аказваць дзейсную дапамогу важатым і педагагічнаму калектыву школ у павышэнні ўзроўню дзейнасці піянерскай арганізацыі.

Кіруючыся ўказаннямі Пленума ЦК ВЛКСМ, кафедра педагогікі і псіхалогіі нашага універсітэта (загадчык С. А. Умрэйка) 1 сакавіка правяла на базе кафедры Мінскі агульнагарадскі семінар старшых важатых школ.

На семінары з вялікай увагай былі заслуханы і абмеркаваны даклады работнікаў кафедры педагогікі і псіхалогіі БДУ імя У. І. Леніна на наступныя тэмы: «Важаты і педагог» (дакладчык дацэнт Л. В. Шашкоў), «Эстэтычнае выхаванне ў піянерскай арганізацыі» (дакладчык дацэнт І. І. Рыданава) і «Асаблівасці фізічнага і псіхалагічнага развіцця піянераў малодшага і сярэдняга ўзросту» (дакладчык А. К. Паншына).

Гэтае мерапрыемства, праведзенае напярэдадні дня вучобы піянерскіх работнікаў школ, з'яўляецца важным укладам кафедры педагогікі і псіхалогіі і ў цэлым нашага універсітэта ў ажыццяўленне пастановы Пленума ЦК ВЛКСМ.

Е. КАТОНАВА,
супрацоўнік кафедры педагогікі і псіхалогіі.

ШТО ЗНАЧЫЦЬ

Гэтым артыкулам мы пачынаем размову аб культуры і паводзінах студэнта ў аўдыторыі, на лекцыях, у грамадскіх месцах, і, наогул, запрашаем чытачоў шчыра і сардэчна пагаварыць пра жыццё і вучобу сённяшняга студэнта.

Хацелася, каб у абмеркаванні артыкула прынялі ўдзел не толькі студэнты, але і выкладчыкі, аспіранты, супрацоўнікі, якія звязаны з вучэбным працэсам.

Ітак, сябры, запрашаем на размову.

1

Можа хто і здзівіцца такому пытанню: хіба не зразумела?

Не ўсім і не заўсёды.

«Паняцце культуры, — гаварыў М. І. Калінін, — вельмі шырокае — ад мыцця твару да апошніх вышынь чалавечай думкі. І таму нельга стаць культурным, засвоіўшы некалькі поўных правіл. Разам з тым можна выдзеліць некалькі важнейшых патрабаванняў, на якіх грунтуецца культура савецкага чалавека».

Сапраўдная культура, па словах А. М. Горкага, гэта, перш за ўсё, праца і веды. Яны дазваляюць чалавеку змяняць свет і ў гэтым працэсе змяняцца самому.

Не любячы працу, не валодаючы ведамі, нельга быць культурным. А між тым яшчэ сустракаюцца ў нас маладыя людзі, якія грэбуюць працай, не лічаць патрэбным уносіць свой асабісты ўклад у грамадскі

2

стваральны працэс. І ў той жа час яны ніяк не згодны лічыць сябе некультурнымі, а асабліва, калі ім давялося атрымаць дыплом.

Адукаванасць, веды — яшчэ адна важнейшая ўмова культурнасці. Але адукаванасць не сінонім культурнасці. Нярэдка яшчэ можна сустрэць людзей адукаваных, але разам з тым недастаткова культурных. У іх абмежаваны светапогляд, малапатрабавальны густ, вузкаэгаістычныя імкненні. Звычайна такі чалавек амаль нічым не цікавіцца, апрача той вузкай справы, якой займаецца, так сказаць, па абавязку службы. Шматграннае жыццё паўстае перад ім толькі адным промнем свайго шматкаляровага спектра. І наступае час, калі гэтага промня аказваецца недастаткова, каб асвятляць патрабаванні часу. Сярод студэнцкай моладзі яшчэ назіраецца дылетантызм, верхаглядства, нежаданне і няўменне грунтоўна авалодаць той ці іншай галінай ведаў. І як вынік гэтага — бездапаможнасць, разгубленасць пры сутыкненні з жыццём, з практычнай дзейнасцю. Хіба мала такіх спецыялістаў яшчэ можна сустрэць з дыпломамі БДУ? Яны вучыліся па прыкладу пушкінскага Анегіна: «чаму-небудзь і як-небудзь». А палічы іх людзьмі недастаткова культурнымі — абурацца.

У кожнага з вас, відаць, ёсць знаёмыя, якія лічаць рамантыкаў і лірыкаў дзівакамі, адарванымі ад жыцця, фантазёрамі, а сябе — людзьмі практычнымі, дзелавымі.

Культурны чалавек не можа не быць несвядомым,

…АСЦІ ПАГАНЬКУ Ў ВЫХАВАЎЧАЙ РАБОЦЕ

ЁСЦЬ ТАКАЯ НАВУКА— ЧЫТАЦЬ

Сярод маладых (ды і не толькі маладых) людзей часам можна пачуць такую размову:

— Ты што сёння рабіў?

— Ды нічога асаблівага. Так, кнігу чытаў...

Такія людзі лічаць, што чытанне — справа лёгкая і простая. Ці так гэта?

А. М. Горкі вельмі правільна сказаў аднойчы: «Кніга, менавіта, найбольш складаны і вялікі цуд з цудаў, створаных чалавецтвам на шляху яго да шчасця і магутнасці будучага».

Кніга спадарожнічае чалавеку з малых гадоў да глыбокай старасці. З дапамогай кнігі чалавек атрымлівае адукацыю, пранікае ў тайны Сусвету, пазнае законы грамадскага развіцця. Фарміруе свой характар і схільнасці.

Уздзеянне кнігі на чытача асабліва вялікае ў той час, калі чалавек малады, калі яго погляды, інтарэсы і густы толькі складаюцца, калі ён яшчэ пакутліва шукае самога сябе.

Можна прывесці нямала прыкладаў, калі чытанне тых ці іншых кніг у маладосці прыводзіла да сур'ёзных змен у жыцці чалавека. Вось што пісаў У. І. Ленін пра славуты раман Чарнышэўскага «Што рабіць?»: «Пад яго ўплывам сотні людзей рабіліся рэвалюцыянерамі... Ён, напрыклад, захапіў майго брата, ён захапіў і мяне. Ён мяне ўсяго глыбока пераараў... Гэта рэч, якая дае зарад на ўсё жыццё».,

Каб кніга аказвала такі рэвалюцыйны ўплыў, трэба навучыцца чытаць, працаваць з ёй. Асабліва сур'ёзных адносін патрабуе палітычная і навуковая літаратура.

Вывучэнне кожнай навукі патрабуе пэўнай сістэмы. Бессістэмнае чытанне ніколі не дасць глыбокіх ведаў. Скажам, вы хочаце вывучаць гісторыю КПСС, палітэканомію, дыямат, гістмат, або іншую грамадскую навуку. У першую чаргу трэба азнаёміцца з важнейшымі раздзеламі (тэмамі), якія складаюць выбраную вамі дысцыпліну. Затым падбіраць літаратуру па кожнай тэме.

Каб узяць з кнігі як мага больш карысных звестак, трэба весці запіс прачытанага. Пры адборы матэрыялу для запісаў, як правіла, даводзіцца прачытваць падручнік другі раз. Гэта дапамагае засваенню, больш трываламу запамінанню матэрыялу.

Не трэба ігнараваць выпіскі. Выпіскі тэарэтычных палажэнняў, характарыстык гістарычных падзей, хаіналагічных даных асабліва неабходны, калі матэрыял збіраецца з розных крыніц.

Той, хто самастойна працуе над кнігай, складае таксама тэзісы і канспекты. Найбольш распаўсюджаны від запісаў — канспект. Складаецца ён, як правіла, толькі для сябе і з'яўляецца індывідуальным дапаможнікам. Канспект асабліва неацэнны ў перыяд здачы экзаменацыйнай сесіі.

Праўда, некаторыя студэнты лічаць, што канспектаванне займае вельмі многа часу. Што сказаць ім? Тое, што без практыкі, без вопыту нішто лёгка не даецца. З набыццём навыкаў чытання і адбору матэрыялаў час, неабходны для запісаў, паступова скарачаецца.

Такіх жа ўдумлівых і сур'ёзных адносін патрабуе і чытанне мастацкіх твораў — рамана, аповесці, паэмы. Але тут трэба мець на ўвазе некаторыя спецыфічныя асаблівасці літаратурнага твора.

У навуковай кнізе аўтар мае справу з паняццямі, лагічнымі катэгорыямі, ён звяртаецца да нашага розуму, ён супастаўляе, класіфікуе, даказвае.

Пісьменнік жа гаворыць з намі мовай вобразаў, уздзейнічае перш за ўсё на нашы пачуцці, фантазію, імкнецца выклікаць нашы сімпатыі ці антыпатыі да герояў кнігі, прымушае нас разам з імі

(Працяг на 4 стар.).

ЯШЧЭ АДЗІН ДОБРЫ ЗВЫЧАЙ

Медыум... Зусім нядаўна прывезлі гэтае слова ад сваіх вільнюскіх сяброў студэнты філалагічнага факультэта.

— Вельмі цікавае пачынанне, — запэўніваў усіх старшыня прафбюро Віктар Захарчук.

Камітэт камсамола і дэканат ахвотна прынялі прапанову студэнтаў правесці медыум у сябе на факультэце. Да свята рыхтаваліся не толькі трэцякурснікі. Увесь факультэт вынаходзіў падарункі і віншаванні для віноўнікаў урачыстасці. Кожны курс хацеў зрабіць лепш. Для правядзення медыума абралі бюро. Пачалася работа. За некалькі дзён напісалі гімн трэцякурснікаў, споведзі курсаў, нават герб медыума зрабілі.

Аб медыуме папярэджвалі шматлікія выкананыя з традыцыйным студэнцкім гумарам аб'явы і афішы: «Упершыню... толькі адзін раз... толькі на філфаку... медыум». Ля афіш тоўпіліся студэнты, абмяркоўвалі, думалі. Былі розныя вечары, не ў навіну ўжо «Апошні званок», а вось медыум... Гэта навіна.

Рыхтаваўся медыум у стражэйшай тайне. Сюрпрыз — вось да чаго імкнуўся кожны, і кожны стараўся забяспечыць поўную канспірацыю свайго мерапрыемства. Але няма нічога тайнага, што не стала б яўным. Медыум таксама не выключэнне.

Пачынала цямнець, калі на двары факультэта пастроіліся студэнты. На ганаровым месцы — трэцякурснікі. У цэнтры — карэ, на ўзвышэнні — магістр медыума Віктар Ледзенеў. Магістр віншуе студэнтаў, якія паспяхова закончылі палову вучобы і пераступілі парог другой, затым аддае распараджэнне запаліць касцёр. Успыхвае яркае полымя. Да кастра па чарзе падыходзяць прадстаўнікі курсаў — «спавядацца ў грахах». Кожная споведзь выклікае ўзрывы смеху і апладысменты. Магістр міласціва адпускае грахі трэцякурснікам. Затым грахі — пашытыя дзяўчатамі лялькі — спальваюцца на агні.

Закончваецца свята ў актавай зале. Тут, са сцэны нясуцца вясёлыя студэнцкія песні, дэкламуюцца вершы. Кожнае выступленне — зарад гумару. У зале весела, усе задаволены. Самадзейным артыстам прабачаецца сёння ўсе, таму што і зала і сцэна — адзіны, артысты прама з залы ідуць на сцэну. Асабліва горача віталі трэцякурснікаў студэнты першых курсаў, якія пажадалі сваім старэйшым таварышам паспяхова закончыць другую палову вучобы.

Доўга свяціліся ў гэты дзень вокны гуманітарнага корпуса. Сёння сюды прыйшоў яшчэ адзін добры студэнцкі звычай.

Тэкст і фота студэнта III курса аддзялення журналістыкі ПЯТРА ПАБОКІ.

ВОСЬ ТАКІ ЁН, АЛЕГ КУЗНЯЦОЎ

Бясконцым патокам рухаюцца раніцай да галоўнага корпуса універсітэта студэнты. Тут яны сустракаюцца і разыходзяцца. У кожнага свае турботы, радасці, хваляванні.

Мне хочацца расказаць аб адным студэнту. Гэта гісторык другога курса Алег Кузняцоў, або, як называюць яго таварышы па групе, Алежка. Анкетныя даныя скупа гавораць: год нараджэння — 1946, камсамолец, групкамсорг.

Першая група — лепшая на курсе. Менавіта, у ёй найбольш згуртаваны калектыў, на яго ліку многа карысных і цікавых мерапрыемстваў. Ва ўсім гэтым немалая заслуга Алега. Камсамольскай работай групы ён кіруе ўжо другі год. Усе студэнты, яго сябры, уключыліся ў падрыхтоўку да 50-годдзя Кастрычніка. І першае мерапрыемства ў гэтым напрамку — дыспут па кнізе Джона Рыда «10 дзён, якія ўскалыхнулі свет».

Параўноўваючы кругагляд заняткаў Алега, міжволі прыходзіш да заключэння: грамадская работа ні ў якой ступені не можа пакласці свой адмоўны адбітак на вучобу. Алег — выдатнік. Мінулая сесія — гэта яго другая выдатная сесія і, безумоўна, не апошняя. Гэтая ўпэўненасць вынікае з яго умення спалучаць вучобу з грамадскай работай і спортам. Алега вы можаце сустрэць не толькі ў чытальнай зале, але і з веласіпедам на Мінскім шасэ. Ён актыўны ўдзельнік веласекцыі. А тут яшчэ прыбаўляецца адзін клопат: набліжаецца час фарміравання цаліннага атрада, Алег — «стары» цаліннік. Ён адзін з тых, хто ў мінулым годзе ў складзе атрада «Вікторыя» прывёз Пераходны сцяг з Уральскай вобласці. І ў гэтым годзе збіраецца ў Казахстан. Яго вабяць цалінныя прасторы.

А тут яшчэ такая сітуацыя: у Мінску гастраліруюць Міянсарава, Магамаеў, Кіо, столькі цікавых рэчаў у тэатры! І ўсюды Алег паспявае пабываць, і адчайваецца: шкода, што оперны не працуе...

Вось такі ён, Алежка Кузняцоў, звычайны студэнт-гісторык. А такіх хлопцаў у нас на факультэце даволі многа. Мы паўсядзённа з імі сустракаемся, разыходзімся і часам не ведаем адзін аднаго.

П. ШУІЛЯК,
сакратар камсамольскай арганізацыі другога курса гістфака.

У КАБІНЕЦЕ ЧАРЧЭННЯ.
Фота А. Кадзета.

БЫЦЬ КУЛЬТУРНЫМ?

НАШ ДЫСКУСІЙНЫ КЛУБ

3

які не ўлічвае патрабаванні грамадства, беражлівым у адносінах да грамадскай уласнасці. І праяўляецца гэта не толькі ў адносінах да даручанай справы. Звычайна яно пачынаецца з таго, як ты адносішся да бібліятэчнай кнігі, аўдыторнага стала, лабараторнага абсталявання. Вырваныя з кнігі старонкі, парэзаны стол ці крэсла, зламаны фотаапарат ці іншы «не ўласны» прыбор — сведчанне, што высокае званне «студэнта універсітэта» яшчэ не гарантыя культурнасці. Якасць гэтую трэба выхаваць у сабе, пераадолеўшы індывідуалізм, безадказнасць, неахайнасць.

Культурнасць абавязкова ўключае ў сябе маральную чысціню. Не можа быць такога, што разбэшчаны, маральна няўстойлівы чалавек з'яўляецца культурным. Культура — гэта высакародны парыў, дабрачыннасць, прыгажосць душы. Ні п'яніца, ні хуліган, ні безадказны ў каханні чалавек — на такое не здольны. Сведчанне таму — само жыццё. У ім, вядома, здараецца і так, калі далёка не амаральны чалавек аступіцца, зробіць нейкі дрэнны учынак. Але гэта — выпадак, а не правіла ў яго паводзінах.

Уладзімір Ільч Ленін заўсёды высока цаніў у чалавеку вернасць высокай ідэі, гатоўнасць аддаць усе свае сілы барацьбе за яе, мэтанакіраванасць. Ён сам быў выключна цэльнай і гарманічнай натурай. І такой хацеў бачыць нашу савецкую моладзь.

Вядома, як шчыра любіў Уладзімір Ільіч А. В. Луначарскага, лічачы яго чалавекам высокай культуры,

4

сапраўднай інтэлігентнасці. І гэта зусім не выпадкова. Інтэлігентнасць у сапраўдным сэнсе гэтага слова зусім не азначае толькі пэўны род заняткаў, так сказаць, прафесію. Інтэлігентнасць — неад'емная частка культурнасці і азначае высакародства думак і учынкаў, глыбіню пачуццяў, духоўную напоўненасць. І абавязкова патрабавальны густ, добрыя манеры. Пэўны час пад інтэлігентнасцю падразумявалася нешта старарэжымнае, манернае і зусім не абавязковае нам, будаўнікам камунізма. Няма патрэбы абвяргаць абмежаванасць такога погляду. Зараз турбуе іншае — адсутнасць сапраўднай інтэлігентнасці ў часткі нашай моладзі. Не так ужо рэдка можна сустрэць (у тым ліку і ў сценах універсітэта) юнакоў і дзяўчат, якія не здольны адрозніць сапраўды цудоўнае ў жыцці і мастацтве, якія ў пагоне за модай гатовы адмаўляць усе сапраўдныя здабыткі культуры, аб'явіць састарэлымі Моцарта і Бетховена, Глінку і Мусаргскага, Сурыкава і Рэпіна. Такія паклоннікі мадэрна звычайна грэбуюць прасцейшымі правіламі добрага быту.

З «дробязямі» бескультур'я даводзіцца сустракацца ў інтэрнаце. Ну, скажыце, на ласку, хіба п'янства з прычыны і без прычыны, грубасць і разухабістасць маюць нешта агульнае з культурай? Дык чаму ж некаторыя з вас гэтым «захапляюцца»? А ці рэдка яшчэ можна бачыць, як модна апрануты (толькі не падумайце, што я супраць моды) юнак не прапусціць перад сабой жанчыну, не ўступіць ёй месца ў тра-

5

лейбусе, штурхне і не папросіць прабачэння? Можа гэта залішняе джэнтльменства? Не, гэта тыя кропелькі і штрыхі, з якіх складаецца культурны воблік чалавека.

Даводзіцца сутыкацца (на жаль, і ў сценах нашага універсітэта) з іншымі формамі праяўлення невыхаванасці, нізкай культуры. І не заўсёды мы абураемся, робім практычныя захады.

А можа гэта заканамерна? І, наогул, ці можна зрабіць усіх культурнымі? **Зрабіць** нельга, а **стаць** можна. Культурнасць чалавека складаецца з мноства рыс, названых і не названых мною. І усе яны падтрымліваюцца, выхоўваюцца самім ладам нашага жыцця, сутнасцю сацыялістычнага грамадства. У нас вельмі многае робіцца для выхавання свядомага будаўніка камунізма, чалавека гарманічна развітага, у якога культура ўнутраная і знешняя арганічна звязаны.

Што для гэтага патрабуецца ад кожнага з нас? Свядома ісці насустрач сапраўднай культурнасці, выконваць ленінскія запаветы. А іх Уладзімір Маякоўскі сфармуліраваў так:

Смотрите на жизнь
без очков и шор,
Глазами жадными цапайте
всё то,
что у вашей земли хорошо
и что хорошо на Западе...

Е. Л. БОНДАРАВА,
дацэнт кафедры савецкай журналістыкі.

Больш творч

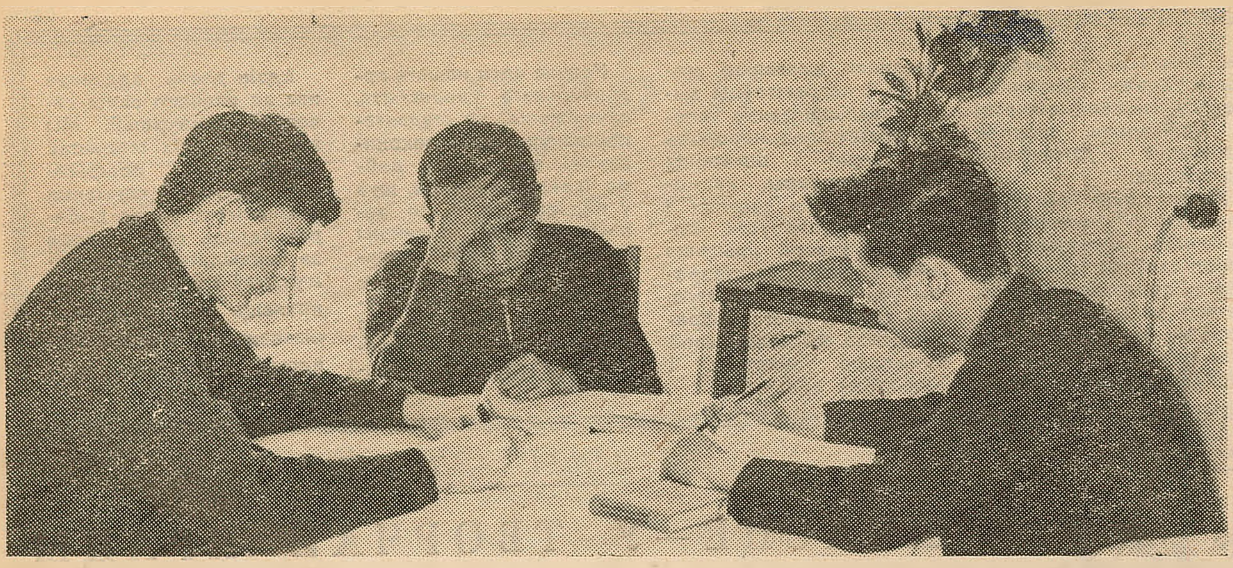

Так заўсёды поруч савецкія і в'етнамскія студэнты старанна авалодваюць навукай.

УЗЛЁТАЎЦЫ СПРАЧАЮЦЦА

У сераду адбылося пасяджэнне літаратурнага аб'яднання «Узлёт». Але на гэты раз ніхто з маладых студэнцкіх паэтаў не чытаў сваіх вершаў. Пасяджэнне было прысвечана абмеркаванню новага зборніка вершаў «Неруш» вядомага беларускага паэта Рыгора Барадуліна. «Неруш», які нядаўна з'явіўся на кніжных паліцах, сваёй арыгінальнасцю і своеасаблівасцю тэматыкі выклікаў вялікую ўвагу чытачо[ў] і атрымаў станоўчую ацэн[ку] крытыкі. Таму не дзіўна, што на пасяджэнні абмеркаванню зборніка была ўдзелена вялікая ўвага. Сваімі думкамі аб ім падзяліліся такія студэнцкія паэты як Сяргей Законнікаў, Віктар Ярац, Уладзімір Дзюба, Яўгенія Янішчыц, Анатоль Казловіч, Генадзь Пашкоў, Леў Барташ і іншыя.

Пасля быў заслуханы даклад паэта, студэнта першага курса аддзялення беларускай мовы і літаратуры Алеся Разанава «Аб інтэлектуальнай плыні ў сучаснай беларускай савецкай паэзіі».

У заключэнне выступіў кіраўнік літаратурнага аб'яднання «Узлёт» Алег Лойка.

І. ІВАНОЎСКІ.

НОВЫЯ ТРАДЫЦЫІ

ПРАЦА ВЕДАЎ ПАТРАБУЕ

Яшчэ ў школе ты выбраў сабе дарогу ў жыццё. Паступіў вучыцца ў вну. Цяпер ты фізік, матэматык, хімік, біёлаг... Але ўвогуле гэта абстрактныя паняцці да атрымання спецыяльнасці. Кожнага выпускніка вышэйшай навучальнай установы чакае канкрэтная праца у той ці іншай галіне вытворчасці, дзе ён можа прымяняць свае веды, прыносіць карысць людзям з максімальным ККД.

Што ж уяўляе сабой гэтая будучая праца? Чаго не хапае, каб яна была паспяховай? Ці задаволіць яна выпускніка?..

Гэтыя пытанні даўно хвалююць студэнтаў, заста ўляюць іх шукаць адказы яшчэ ў перыяд вучобы. Нядаўна матэматыкі арганізавалі сустрэчу са сваімі старэйшымі таварышамі.

Выпускнік матфака намеснік дэкана кандыдат навук дацэнт В. Т. Воднеў так пачаў гутарку:

— Што мне дала вучоба ва універсітэце? Што перашкаджала ў вучобе і што было ў навучальным працэсе лішнім?

Спачатку спынюся на апошнім пытанні. Нічога лішняга ў вучобе і тады і цяпер не было. Наадварот, у той час, калі я быў студэнтам, універсітэт не дадаў нам шмат ведаў і я цяпер гэта адчуваю. Цяпер вы слухаеце многа лекцый, аб якіх мы некалі маглі толькі марыць. Нядаўна паявіліся такія вельмі патрэбныя дысцыпліны, як матэматычная логіка, праграміраванне, функцыянальны аналіз. Ёсць у нас і новая кафедра прыкладной матэматыкі. Мы вучыліся старанна. Хачу спыніцца на некаторых красамоўных лічбах: з маіх аднакурснікаў, а іх было 90, 15 ужо абаранілі кандыдацкія дысертацыі. Маюцца нават дактары навук. Гэта Валянцін Генадз'евіч Спрынджук. Многія працуюць вядучымі канструктарамі і інжынерамі на заводах, дырэктарамі школ. Са свайго вопыту скажу, што для тых, хто вырашыў усё сваё жыццё прысвяціць матэматыцы, лекцыйных курсаў мала, трэба вельмі многа працаваць самастойна і асабліва над тым, што вам больш за ўсё падабаецца. Толькі тады вы зможаце дабіцца жаданых поспехаў. Галоўнае, таварышы, старанная вучоба з першага і да апошняга дня...

Пасля пасыпаліся пытанні ад вылічальнікаў да інжынера Марка Яфімавіча Неменмана. Ва універсітэце, — заявіў ён,— вам чытаецца шмат самых розных дысцыплін. Але ніводная з іх асобна не вызначае характар будучай працы. Толькі ўсе яны ў спалучэнні характарызуюць будучую прафесію, усе аднолькава важныя. Праграміраванне, якое вам чытаецца — рамясло. Яму лёгка навучыцца. Для гэтага не абавязкова заканчваць універсітэт, дастаткова вучобы ў спецыялізаваных школах № 69 і № 6. Таму неабходна старанна вывучаць усе дысцыпліны...

Пытанне: Ці доўга выпускнікі асвойваюцца з вытворчасцю?

Адказ: Гэта залежыць ад узроўню падрыхтаванасці маладога спецыяліста. Калі ў яго добрыя тэарэтычныя веды, то для іх практычнага прымянення знойдзецца заўсёды шмат месца. Звычайна хутчэй за ўсіх «абжываюцца» людзі, якія ўсебакова падрыхтаваны. Карацей, для вытворчасці патрэбны выпускнікі з шырокім кругаглядам не толькі па матэматычных праблемах, але многіх іншых навуках.

Пытанне: Ці здараюцца такія выпадкі ў вашай практыцы, каб выпускнікі, якія прыходзяць на працу, разачароўваліся ў сваёй прафесіі?

Адказ: Такое здараецца вельмі рэдка. Але заначу, што ніколі расчараванне не апаноўвала тэарэтыкаў. Яны больш паспяхова вытрымліваюць экзамены першых крокаў на вытворчасці...

Пытанне: Цяпер праходзяць практыку пяцікурснікі - матэматыкі. Як на ваша меркаванне, ці хапае ім ведаў для будучай працы?..

Адказ: Ведаў ніколі не хапае. Вытворчасць штодзённа выносіць на парадак дня новыя і новыя задачы, іх неабходна вырашаць. Таму вытворчасць будзе для вас другім універсітэтам.

Госці адказалі студэнтам і на яшчэ многія цікавячыя іх пытанні. Сустрэча закончылася. Вядома, яна не прынесла таго, чаго мы чакалі ад яе. Студэнты пабывалі на многіх прадпрыемствах, у АН БССР, запрасілі выпускнікоў да сябе... Але ў госці прыйшлі толькі тры чалавекі. Таму многія пытанні так і засталіся не вырашанымі. Засталася незадаволенай сустрэчай і арганізатар вечара Ларыса Шапіра.

— Хочацца верыць, — сказала яна,— што ў далейшым у нас будуць праводзіцца больш цікавыя сустрэчы, семінары, дыскусіі. Цесная сяброўства паміж студэнтамі і выпускнікамі — рэч неабходная. Але не ўсё адразу атрымліваецца. Мне здаецца, што сустрэча стала пачаткам тых добрых спраў, якія могуць стаць традыцыйнымі не толькі на матэматычным факультэце.

А. ФРЫДМАН.

СПАРТЫЎНАЯ ХРОНІКА

□ Цудоўныя далягляды Лагойска. З даўна клічуць яны да сябе аматараў спорту, асабліва лыжнікаў. Менавіта тут было вырашана правесці першынство вышэйшых навучальных устаноў рэспублікі, якія ўключаны ў II зімовую спартакіяду, прысвечаную 50-годдзю Савецкай улады. Каманда БДУ выступала ў сваім ранейшым складзе і заваявала агульнае чацвёртае месца.

□ Па праграме агульнауніверсітэцкай спартакіяды сёння пачаліся паядынкі лёгкаатлетаў. Яны праходзяць пад дэвізам удасканальвання свайго спартыўнага майстэрства і стануць яшчэ адной сур'ёзнай праверкай сіл і магчымасці нашай моладзі. У спартакіядзе прымае ўдзел 300 чалавек.

Г. МАЛОЧКА.

АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЦА РАШЭННІ ПЛЕНУМА ЦК ВЛКСМ

Месяц таму назад адбыўся 11 Пленум ЦК ВЛКСМ, на якім быў заслуханы даклад першага сакратара ЦК С. П. Паўлава і прынята пастанова «Аб далейшым паляпшэнні дзейнасці ВЛКСМ па кіраўніцтву ўсесаюзнай піянерскай арганізацыі імя У. І. Леніна». У дакладзе і пастанове вялікая ўвага надаецца камсамолу вышэйшай школы, які пры дапамозе кафедр педагогікі і псіхалогіі павінен авалодваць сістэмай і методыкай піянерскай работы, аказваць дзейсную дапамогу важатым і педагагічнаму калектыву школ у павышэнні ўзроўню дзейнасці піянерскай арганізацыі.

Кіруючыся ўказаннямі Пленума ЦК ВЛКСМ, кафедра педагогікі і псіхалогіі нашага універсітэта (загадчык С. А. Умрэйка) 1 сакавіка правяла на базе кафедры Мінскі агульнагарадскі семінар старшых важатых школ.

На семінары з вялікай увагай былі заслуханы і абмеркаваны даклады работнікаў кафедры педагогікі і псіхалогіі БДУ імя У. І. Леніна на наступныя тэмы: «Важаты і педагог» (дакладчык дацэнт Л. В. Шашкоў), «Эстэтычнае выхаванне ў піянерскай арганізацыі» (дакладчык дацэнт І. І. Рыданава) і «Асаблівасці фізічнага і псіхалагічнага развіцця піянераў малодшага і сярэдняга ўзросту» (дакладчык А. К. Паншына).

Гэтае мерапрыемства, праведзенае напярэдадні дня вучобы піянерскіх работнікаў школ, з'яўляецца важным укладам кафедры педагогікі і псіхалогіі і ў цэлым нашага універсітэта ў ажыццяўленне пастановы Пленума ЦК ВЛКСМ.

Е. КАТОНАВА,
супрацоўнік кафедры педагогікі і псіхалогіі.

Яшчэ і яшчэ раз праплываюць у галаве толькі што прачытаныя радкі, яны ўваходзяць у сістэму, становяцца яснымі і акрэсленымі.

Фотаэцюд **А. Кадзета.**

ШТО ЗНАЧЫЦЬ

Гэтым артыкулам мы пачынаем размову аб культуры і паводзінах студэнта ў аўдыторыі, на лекцыях, у грамадскіх месцах, і, наогул, запрашаем чытачоў шчыра і сардэчна пагаварыць пра жыццё і вучобу сённяшняга студэнта.

Хацелася, каб у абмеркаванні атрыкула прынялі ўдзел не толькі студэнты, але і выкладчыкі, аспіранты, супрацоўнікі, якія звязаны з вучэбным працэсам.

Ітак, сябры, запрашаем на размову.

1

Можа хто і здзівіцца такому пытанню: хіба не зразумела?

Не ўсім і не заўсёды.

«Паняцце культуры,—гаварыў М. І. Калінін.—вельмі шырокае—ад мыцця твару да апошніх вышынь чалавечай думкі. І таму нельга стаць культурным, засвоіўшы некалькі пэўных правіл. Разам з тым можна выдзеліць некалькі важнейшых патрабаванняў, на якіх грунтуецца культура савецкага чалавека».

Сапраўдная культура, па словах А. М. Горкага, гэта, перш за ўсё, праца і веды. Яны дазваляюць чалавеку змяняць свет і ў гэтым працэсе змяняцца самому.

Не любячы працу, не валодаючы ведамі, нельга быць культурным. А між тым яшчэ сустракаюцца ў нас маладыя людзі, якія грэбуюць працай, не лічаць патрэбным уносіць свой асабісты ўклад у грамадскі

2

стваральны працэс. І ў той жа час яны ніяк не згодны лічыць сябе некультурнымі, а асабліва, калі ім давялося атрымаць дыплом.

Адукаванасць, веды—яшчэ адна важнейшая ўмова культурнасці. Але адукаванасць не сінонім культурнасці. Нярэдка яшчэ можна сустрэць людзей адукаваных, але разам з тым недастаткова культурных. У іх абмежаваны светапогляд, малапатрабавальны густ, вузкаэгаістычныя імкненні. Звычайна такі чалавек амаль нічым не цікавіцца, апрача той вузкай справы, якой займаецца, так сказаць, па абавязку службы. Шматграннае жыццё паўстае перад ім толькі адным промнем свайго шматкаляровага спектра. І наступае час, калі гэтага промня аказваецца недастаткова, каб асвятляць патрабаванні часу. Сярод студэнцкай моладзі яшчэ назіраецца дылентантызм, верхаглядства, нежаданне і няўменне грунтоўна авалодаць той ці іншай галінай ведаў. І як вынік гэтага—бездапаможнасць, разгубленасць пры сутыкненні з жыццём, з практычнай дзейнасцю. Хіба мала такіх спецыялістаў яшчэ можна сустрэць з дыпломамі БДУ? Яны вучыліся па прыкладу пушкінскага Анегіна: «чаму-небудзь і як-небудзь». А палічы іх людзьмі недастаткова культурнымі—абурацца.

У кожнага з вас, відаць, ёсць знаёмыя, якія лічаць рамантыкаў і лірыкаў дзівакамі, адарванымі ад жыцця, фантазёрамі, а сябе—людзьмі практычнымі, дзелавымі.

Культурны чалавек не можа не быць несвядомым,

ЮБІЛЕЮ САВЕЦКАЙ УЛАДЫ ПРЫСВЯЧАЕЦЦА

ПЕРШАЯ ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ

За апошнія гады наш універсітэт значна вырас — пабудаваны новыя карпусы, павялічылася колькасць студэнтаў і выкладчыкаў, паявілася вялікая армія інжынераў, якія працуюць у праблемных лабараторыях і вылічальным цэнтры, значна папоўніўся штат абслугоўваючага персаналу. Колькасць супрацоўнікаў у цяперашні час перавышае паўтары тысячы. Інжынерна-выкладчыцкі калектыў папаўняецца ў асноўным за кошт выпускнікоў універсітэта, многія з якіх займаліся ў спартыўных секцыях, абаранялі і абараняюць спартыўны гонар нашай альма-матэр. Многія з іх паспяхова працягваюць удасканальваць сваё майстэрства і ў цяперашні час. Ад спаборніцтваў да спаборніцтваў павышаюць свае вынікі майстар спорту міжнароднага класа па лёгкай атлетыцы старшы лабарант гістфака А. Котаў, майстар спорту па мастацкай гімнастыцы аспірантка біяфака Л. Літвінава, майстар спорту па класічнай барацьбе старшы выкладчык кафедры фізічнага выхавання А. Фефелаў, кандыдаты ў майстры па шашках інжынер вылічальнага цэнтра Г. Драбушэвіч, выкладчык хімфака Н. Рафальскі і многія іншыя. У цяперашні час ва універсітэце працуе дваццаць адзін майстар і кандыдат у майстры спорту і больш шасцідзесяці першаразраднікаў.

З ростам колькасці моладзі ўпаўне зразумела і апраўдана вялікая цяга да спорту, фізічнага ўдасканалення супрацоўнікаў БДУ малодшага пакалення і падтрымання здароўя ў людзей пажылога ўзросту. Пагэтаму вялікай цікавасцю ва універсітэце карыстаюцца секцыі супрацоўнікаў па валейболу, баскетболу, настольнаму тэнісу і рыбалоўнаму спорту. Рэгулярна праводзяцца лыжныя прагулкі і турысцкія паходы. Для супрацоўнікаў, якія маюць некаторыя слабасці здароўя, створана група выздараўленчай фізкультуры «Здароўе».

Рост колькасці супрацоўнікаў запатрабаваў карэнным чынам змяніць масавую работу. Калі ў мінулыя гады спаборніцтвы праводзіліся эпізадычна, то ў цяперашнім навучальным годзе мясцкомам універсітэта прынята рашэнне аб рэгулярным правядзенні спаборніцтваў і аб'яднанні іх у зімовую і летнюю спартакіяды з комплексам залікаў.

Нядаўна была праведзена Першая зімовая спартакіяда, прысвечаная 50-годдзю Савецкай дзяржавы. У праграму спартакіяды ўваходзілі спаборніцтвы па васьмі відах спорту: валейболу, баскетболу, настольнаму тэнісу, стральбе, лыжах, шахматах, шашках і спартыўнаму рыбалоўству. Перад спаборніцтвамі ставілася задача шырокага ахопу навуковых супрацоўнікаў і абслугоўваючага персаналу ў рэгулярных занятках спортам і арганізацыі актыўнага адпачынку супрацоўнікаў. У паядынках прыняло ўдзел 308 чалавек — прадстаўнікоў ад 11 прафсаюзных груп. Але поўныя саставы каманд па ўсіх відах спорту выставілі толькі фізічны, матэматычны, хімічны факультэты і вылічальны цэнтр, паміж якімі і вялася барацьба за хрустальны кубак пераможцы.

На здымку: пераходны кубак і ганаровыя граматы мясцкома атрымаў прадстаўнік фізфака інжынер П. І. Зайцаў.

Найбольш паспяхова выступаў фізічны факультэт, які заняў першыя месцы па валейболу сярод мужчынскіх каманд, баскетболу, стральбе, лыжах і другія месцы па шахматах, шашках і рыбалоўнаму спорту. Другое месца ў спартакіядзе дасталося матэматычнаму факультэту, які заняў першыя месцы па валейболу сярод жаночых каманд, шахматах і рыбалоўнаму спорту. Трэцяе месца заняў біялагічны факультэт. Яму належыць першае месца па настольнаму тэнісу.

Вялікую цікавасць у гледачоў выклікалі паядынкі спартыўных гульняў. У спаборніцтвах па валейболу прыняла ўдзел рэкордная колькасць супрацоўнікаў — 72, восем мужчынскіх і тры жаночыя каманды. Па сваёй колькасці і спартыўна-тэхнічнай падрыхтаванасці спартыўныя баі мала чым уступалі тым, якія былі на першынстве універсітта, хаця тут удзельнічалі толькі супрацоўнікі і аспіранты. Пераможцамі сталі ў мужчын каманда фізфака, за якую выступалі першаразраднікі А. Гусакоў, У. Гаўрон, А. Ільюшчанка; у жанчын перамогу атрымала каманда матфака.

Па баскетболу ўдзельнічала шэсць каманд. На першую ступеньку першынства зноў сталі фізікі, у камандзе якой мы ўбачылі членаў зборнай універсітэта: першаразраднікаў А. Сокальскага, які выдзяляўся сярод іншых сваім двухмятровым ростам, С. Чэранкевіча, В. Ткачэнка і У. Гаўрона.

Чэмпіёнамі спартакіяды па настольнаму тэнісу ў мужчын сталі старшы інжынер хімфака А. Ціханаў і інжынер вылічальнага цэнтра Л. Рута (у жанчын).

Па стралковаму спорту найбольш ачкоў (93) набралі старшы выкладчык кафедры фізічнага выхавання В. Кушнароў і лабарантка фізфака Б. Пляскач, якая змагла абыйсці ўсіх мужчын у стральбе з пісталета з вынікам 89 ачкоў.

Чэмпіёнам па шахматах стаў старшы выкладчык матфака Я. Наумовіч, па шашках — інжынер вылічальнага цэнтра Г. Драбушэвіч.

Лыжныя спаборніцтвы праводзіліся ў раёне Зялёнага луга. Тры кіламетры ў жанчын з вялікай перавагай выйграла аспірантка хімфака Н. Глухава з вынікам 13,04; перамога на пяцікіламетровай дыстанцыі ў мужчын дасталася аспіранту фізфака А. Кузнечыку. Яго час — 22,13. І нарэшце, у спаборніцтвах па падлёднаму лову, які праводзіўся на Мінскім моры, адзначыўся сваім майстэрствам лабарант біяфака В. Цішук, які, нягледзячы на дрэнны клёў, «умудрыўся» налавіць 1 кілаграм 700 грамаў яршоў. Выкладчыку ж матфака І. Сокалаву пашанцава больш за ўсіх. Ён злавіў самую вялікую рыбу — окуня вагою ў 400 грамаў.

Першая зімовая спартакіяда супрацоўнікаў закончана. Зараз можна адказаць скептыкам: сярод супрацоўнікаў універсітэта можна весці спартыўную работу.

Да новых сустрэч на спартыўных пляцоўках летняй спартакіяды!

В. ХРЭНАЎ,
галоўны суддзя спартакіяды, старшы выкладчык кафедры фізвыхавання і спорту.

Неўзабаве пачнецца лета. Для баскетбалістак нашага універсітэта яно прынясе ўпартыя спартыўныя паядынкі, традыцыйныя паездкі ў рэспублікі Прыбалтыкі, дзе яны будуць абараняць спартыўны гонар БДУ. А пакуль — настойлівыя і старанныя трэніроўкі ў спартыўнай зале.

ТАБЛІЦА СПАРТЫЎНЫХ ВЫНІКАЎ ПЕРШАЙ ЗІМОВАЙ СПАРТАКІЯДЫ СУПРАЦОЎНІКАЎ

Прафбюро факультэтаў і арганізацый.	Валейбол		Баскетбол	Настольны тэніс	Стральба	Лыжы	Шахматы	Шашкі	Рыбалоўны спорт	Агульная колькасць ачкоў	Агульнае месца
	муж.	жан.									
1. Фізфак	1	—	1	3	1	1	2	2	2	13	I
2. Матфак	5	1	2	6	3	5	1	3	1	22	II
3. Біяфак	4	2	6	1	2	4	5	6—7	3	29,5	III
4. Вылічальны цэнтр	8	3	—	2	7	3	3	1	—	34,4	IV
5. Хімфак	7	—	5	4	5	2	—	4	—	42,5	V
6. Гістфак	2	—	4	5	6	8	4	6—7	—	43,5	VI
7. Кафедра фізвыхавання	6	—	3	—	4	—	6	5	5	45	VII
8. Юрфак	3	—	—	—	—	—	—	—	4	53	VIII
9. Геолага-геаграфічны	—	—	—	—	—	6	—	—	6	58	IX
10. Філфак	—	—	—	—	—	7	—	—	—	61	X
11. Адміністрацыйная частка	—	—	—	—	—	—	—	—	7	62	XI

Заўвагі: 1. У залік па валейболу ішла мужчынская або жаночая каманда. 2. Для падвядзення агульнага месца факультэту, які не выставіў каманду у асобным відзе спорту, бралася пад увагу апошняе месца плюс адно штрафкое ачко.

ЁСЦЬ ТАКАЯ НАВУКА—ЧЫТАЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 3 стар.).

перажываць тое, што іх хвалюе.

Вучоныя напісалі нямала кніг, прысвечаных гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. У гэтых кнігах многа фактычнага матэрыялу, лічбаў, працэнтаў і г. д. Пісьменнік Канстанцін Сіманаў таксама шмат сваіх твораў прысвяціў вайне, але пра гераічныя падзеі ён расказвае не мовай лічбаў, а праз успрыманне сваіх герояў — Сінцова, Сярпіліна і іншых. Мастак на індывідуальных лёсах герояў паказвае характэрныя, тыповыя для цэлага пакалення рысы, праз перажыванні і думкі персанажаў расказвае аб сутнасці гістарычных зрухаў і змен.

Літартурны твор — адзінае цэлае. Усе часткі яго цесна звязаны адна з адной. Усе дэталі нясуць пэўную сэнсавую нагрузку, выконваюць пэўную ролю. Але ці ўмеюць усе правільна чытаць мастацкі твор?

Часта маладыя людзі «глытаюць» вялікі раман за адзін вечар. Яны сочаць толькі за інтрыгай, за сюжэтнай канвой, а ўсё астатняе прапускаюць. Там, дзе для чытача з развітым мастацкім густам нават у невялікім урыўку адкрываецца пэўны малюнак жыцця, іншы «кнігаглытальнік» не заўважыць нічога цікавага.

Пейзаж, інтэр'ер, унутраны свет героя, мова — усё гэта ў сапраўдным мастацкім творы дапамагае лепшаму раскрыццю задумы аўтара. Прапускаць гэтыя, на першы погляд, дробязныя дэталі — значыць, не ўмець чытаць.

На самай справе пейзаж вызначае атмасферу дзеяння, адцяняе перажыванні і пачуцці герояў. Вельмі часта пейзаж прымушае задумацца над вялікімі жыццёвымі праблемамі. Успомніце апошні раздзел першай часткі «Мёртвых душ»: «Русь! Русь! Бачу цябе, з маёй цудоўнай, дзівоснай далечыні цябе бачу...»

Важны ў агульнай мастацкай канве твора і інтэр'ер, хаця ён займае больш сціплае месца ў параўнанні з пейзажам. Інтэр'ер, як і пейзаж, цікавіць пісьменніка не сам па сабе. Апісанне абстаноўкі дапамагае больш поўна ахарактарызаваць героя, глыбей раскрыць яго ўнутраны змест, прывычкі, сімпатыі, густы і г. д.

Вялікую ролю ў раскрыцці ўнутранага зместу персанажаў мае партрэт. І ў вялікім рамане, і ў кароткім апавяданні мы заўсёды сустракаем партрэты, намаляваныя літаральна некалькімі штрыхамі.

У апавяданні А. П. Чэхава «Чалавек у футляры» мы чытаем, што з-за парасона і шапкі, з-за паднятага каўняра паліто, якое Белікаў апранаў нават у добрае надвор'е, бачны цёмныя акуляры і маленькі белы твар, «ведаеце, ...як у тхарка». Гэта параўнанне стварае не толькі знешні партрэт героя, але і характарызуе яго ўнутраны змест. Схаваўшыся ў футляр, ён пастаянна ўмешваецца ў жыццё іншых людзей, тэрарызуе іх, атручвае ім існаванне.

Пейзаж, інтэр'ер, знешняя характарыстыка вобразаў— усё гэта важна, але гэта яшчэ не ўсё. У майстэрстве псіхалагічнага аналізу важныя найтанчэйшыя адценні, штрыхі, дробныя дэталі. Але для таго, каб чытач бачыў і адчуваў героя гэтак жа, як і аўтар, мала аднаго толькі пісьменніцкага ўмення і таленту. Патрэбен яшчэ і талент чытача, патрэбна яго ўменне чытаць.

Уважлівы чытач часам па кароткаму дыялогу персанажаў твора, у якім рэмаркі аўтара зведзены да мінімуму, атрымлівае дакладнае ўяўленне аб кожным з герояў. У творы, напісаным самай звычайнай мовай, такі чытач прачытае больш, чым напісана, пачуе ў словах героя не толькі тое, што ён хацеў сказаць, але і тое, што сказаў аўтар, аб'ектыўна, незалежна ад свайго суб'ектыўнага намеру.

Ці варта перачытваць адзін і той жа мастацкі твор некалькі разоў? Адны кажуць: не трэба, адно і тое ж, маўляў.

Мне ўспамінаецца мая школьная настаўніца Серафіма Мікалеўна Чарнышова. Улюбёная ў літаратуру, яна гаварыла, што творы Л. Талстога трэба чытаць не менш трох разоў у жыцці— у маладосці, у сталыя гады і пад старасць. І кожны раз у адных і тых жа творах можна знайсці шмат новага: і таленавіта выпісаныя малюнкі роднай прыроды, і новыя думкі, і філасофскія абагульненні, якіх раней чамусьці не заўважаў.

Тое ж самае датычыць і іншых нашых карыфеяў літаратуры.

Такім чынам, талент патрэбен не толькі пісьменніку, але і чытачу. Аб гэтым вельмі добра сказаў паэт Яўген Вінакураў: «Чуласць, здольнасць тонка ўспрымаць — вось талент чытача. Не кожны чалавек валодае ў патрэбнай ступені гэтым талентам. А той, хто ім валодае, павінен развіваць і берагчы яго».

Дададзім: і дапамагаць абуджаць гэты талент у іншых.

М. С. ЗЯРНІЦКІ,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

рэдактар М. І. ЮСЬКА.

АТ 17272 **Адрас рэдакцыі: Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус, І паверх, п. 106, тэл. Б-2-07-19, Друкарня выдавецтва «Звязда».** Зак. № 563.